

Marin pedagogik
Alla femåringar vid kom-
munens förskolor fick rolig
havs- och naturupplevelse
Sid 2

Strategi för fiskerinäringen i Simrishamn

Närheten till den mest betydelsefulla fiskresursen i Östersjön, yrkesfiskekåren med sin samlade kompetens och erfarenhet, hamnen och dess välutvecklade industri och service samt närheten till en omfattande marknad, är styrkor som ger Simrishamn en särposition som svensk fiskehamn.

De senaste årens utveckling har dock gjort att denna position är hotad och Simrishamn riskerar att på sikt förlora fisket, vilket skulle innebära en stor förlust för kommunens identitet, attraktivitet och näringsliv.

Mot denna bakgrund har Simrishamns kommun tillsammans med representanter från fisket, förädlingsindustrin, Länsstyrelsen och andra lokala näringsidkare och aktörer

under senhösten arbetat med att ta fram en strategi för utvecklingen av fiskerinäringen i Simrishamn. Syftet med strategin är att rädda fisket med kringnäringar, skapa framtidstro för fisket som näring, tillvarata fiskerinäringens potential som drivkraft för landsbygdsutveckling i vår region och skapa nya möjligheter för maritima näringar i kommunen.

Strategin ska fungera som ett påverkansverktyg gentemot politik, myndigheter och organisationer. Strategin kommer att behandlas politiskt av Kommunfullmäktige i augusti, därefter kommer en handlingsplan att tas fram för att planera de kommande årens arbete med att förverkliga strategin.

Konstnärliga ekfat	2
Fiskares havsstädning	3
Torsken hyllades	3
Marint avfall	4
Spökfiskeprojektet	5
Projekt InnoVatten	5
Nyheter i korthet	6
Hemmahamnen	
Nova Science flyttar in	
Ekosystemtjänster	

Ansvarig utgivare:
Diana Olsson
0414-81 91 02

Redaktör:
Madeleine Lundin
0414-81 91 24

Aktiva barn på naturskolan

Marin pedagogik först ut vid nya naturskolan

Barn- och utbildningsförvaltningen och Marint centrum gav under första veckan i juni alla femåringar vid kommunens förskolor möjligheten att få en lärorik och rolig havs- och naturupplevelse vid nya naturskolan i Kivik. Sedan 2011 driver vi tillsammans ett marinpedagogiskt program utifrån antagandet att när barn lär om havet och dess invånare och själva får utforska och se vilken betydelse de har för oss människor, så läggs också grunden för och en hållbar miljömedvetenhet och respekt för havet.

Under årets fältvecka fick barnen lyssna på en saga om Musslan Mindy som i Östersjön möter både vackra och läskiga saker. Sedan delades barnen upp i tre utforskargrupper som i tur och ordning fick dra på sig vadarbyxor för att håva och kika i vattenkikare, utmanas i naturbingo samt fiska efter färgglada fiskar och leta strandfynd och skräp.

Nytt för i år var att barnen också fick utforska miljön vid den nya naturskolan i Kivik, bara ett stenkast ifrån Stenshuvuds nationalpark. Naturskolan invigs först efter sommaren, så barnen på de marina fältdagarna var de första som fick upptäcka det nya naturskoleområdet. Barn och ungdomar i alla åldrar och från hela Skåne kommer att kunna ta del av den marina pedagogiken när naturskolan öppnar efter sommarlovet.

Konstnärliga ekfat möjliggör städning av spökgarn i Hanöbukten

Simrishamnsföretaget Nordic Sea Winery har låtit tio konstnärer verk-samma på Österlen ge sitt artistiska uttryck till varsitt ekfat, som alla tidigare lagrat ett vin producerat av företaget. Kort sagt, har de smyckat och förlängt "livet" på ekfaten. Konstverken visas just nu för besökare på vineriet, med vernissage varje tisdag, medan en digital auktion pågår genom Skånes auktionsverk. Auktionen pågår till den 21 juli.

Vinsten kommer att delas mellan konstnärerna och ett projekt för främjande av havsmiljön i Östersjön. Marint centrum har valts ut för att genomföra havsmiljöprojektet, som kommer att vara en insats riktad mot spökgarnsproblematiken i havet. Spökgarn är fiskeredskap som av någon anledning förlorats till havs. Eftersom moderna redskap är tillverkade av plast, bryts dessa inte ner på väldigt länge utan fortsätter att fånga fisk, fåglar och andra marina däggdjur och förorsaka onödigt lidande. En stor del av garnen sätts dessutom på steniga bottnar, vilket innebär en konstant nötning, som kan leda till att mikropartiklar av plast utsöndras i vattenmassan. Dessutom kan bly från garnens sänken frigöras i vattnet.

Marint centrum har arbetat i flera år tillsammans med yrkesfiskare och forskare för att minska mängden spökfiskeredskap i Östersjön. Med donationen från Konstevent 2015 kommer vi att göra en insats för att också engagera husbehovsfiskare och allmänheten. Det finns ett stort intresse för havsmiljön bland Simrishamns kommuninvånare och vi vill därför gärna sprida kunskap om dessa frågor. Planen är att tidigt i höst genomföra ett eller flera event i byarna längs kusten, där vi håller föredrag, kartlägger husbehovsfiskeplatser där det kan finnas förlorade redskap, utbildar husbehovsfiskare i draggning och genomför draggningar längs med kusten.

Fiskares havsstädning fortsätter och permanentas

Mängden avfall i våra hav ökar, vilket skapar negativa effekter för de organismer som lever i havet. Det marina avfallet påträffas både på stränder och i havet, där en stor mängd återfinns på havsbotten. Därifrån kan det relativt enkelt fiskas upp, något som yrkesfiskare runtom i Sverige har gjort inom ramarna för projekt Fishing for Litter under flera år. Sedan 2012 har man fiskat upp över 64 ton skräp.

Marint centrum har under våren beviljats stöd på 745 000 kr från Havs- och vattenmyndigheten för att fortsätta det framgångsrika arbetet med att fiska upp, identifiera och kvantifiera skräpet i havet, men också för att identifiera bästa praxis och utarbeta förslag som rör hanteringen av avfallet samt hur man ska kunna fortsätta arbetet efter att projektet avslutats. Det senare kommer främst att ske genom fem referenshamnar i Skåne, Blekinge, Halland och Bohuslän. Avsikten är att resultatet ska leda till en ny EU-norm för dessa frågor.

Ola Johnsson visade och berättade om hur man bäst tar hand om torsken och Jesper Aspegren höll ihop dagen.

Torsken hyllades på Marint centrum

I våras arrangerade Marint centrum ett event för allmänheten med fokus på Östersjötorsk. Arrangemanget syftade till att lyfta fram torsken som livsmedel och öka kunskapen om färsk fisk och kustnära fiske. Konferencier Jesper Aspegren höll ihop dagen som gästades av ett sjuttioal personer. Kommunstyrelsens ordförande Karl-Erik Olsson hälsade välkommen och betonade fiskets betydelse för både Simrishamns näringsliv och identitet. Yrkesfiskare Olle Viberg berättade om allt från en fiskares vardag till hur man vet att fisken är färsk. Marint centrum presenterade sitt arbete för ett hållbart fiske och en utökad marknad för närfångad fisk. Österlens museum bjöd på ett föredrag om vilken kulturskatt som gamla fiskrecept utgör och efterlyste även hjälp från allmänheten till sitt pågående arbete med att samla in berättelser, fotografier och föremål med koppling till fisket och hamnen i Simrishamn. Under hela eventet låg en fiskare vid kajen utanför och delta-

garna kunde handla nyfångad fisk direkt från båten. Deltagarna kunde också smaka på nyutvecklade torskprodukter från Skillinge Fisk-Impex och fiskare Ola Johnsson bjöd på fond som kokats på rensat fisk som filéats på plats i samband med en föreläsning av hur man styckar och använder olika delar av fisken. I samband med eventet genomfördes också en recepttävling. Vinnande recept, Sockersaltad torskrygg, rotselleri, rostad purjolök, brynt dillsmör, blåmusslor och potatisstomp lämnades in av Viktor Lind från Kivik.

Temadag om marint avfall

I mitten av april arrangerade Marint centrum tillsammans med Håll Sverige Rent (HSR) en temadag om marint skräp. Ett fyrtiotal pigga Österleningar inledde dagen med att plocka skräp på Tobisviksstranden i Simrishamn, medan en handfull andra frivilliga begav sig på en promenad längs Tommarpsån respektive längs kusten vid Baskemölla. Sammanlagt plockades det upp 200 kg skräp, som fördes till återvinning. En del av skräpet inventerades också för att kunna föra statistik över fördelningen mellan olika material med mera.

Efter avslutad insats, bjöds deltagarna på lunch på Marint centrum och ett program med filmvisningar och föredrag. Först ut var Patrik Juhlin på företaget P-Dyk, som arbetat i många år med att rensa vrak från förlorade fiskegarn, så kallade spökgarn. Därefter berättade Therése Jephson från Marint centrum om hur skräpet når havet och hur det marina livet påverkas. Vesa Tschernij, också från Marint centrum, berättade om fenomenet spökgarn och hur vi tillsammans med yrkesfiskare arbetar med att kartlägga och dragga efter garnen. Seminariet avslutades med HSR:s nya film Strömmar av plast, som beskriver den mycket problematiska situationen med marint skräp på Bohuskusten. Skräpanalysen från temadagen, som också analyserade skräp från Strömstad och Göteborg, resulterade i följande topplista över skräptyper:

1. Plastpåsar
2. Övrig plast (oftast fragment)
3. Snabbmatsförpackningar, godispapper
4. Rep (plast)
5. Skumplast (isolering och paketering)
6. Dryckesburkar aluminium
7. Glas eller keramiskt fragment
8. Papper inkl. tidningar
9. Kapsyler och flasklock
10. Flaskor <2L

Nationellt och internationellt arbete mot spökgarn

Marint centrum har sedan i början av året på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten genomfört en nationell kartläggning av problematiken med spökfiskeredskap i svenska vatten. Syftet har varit att få en helhetsbild av situationen och analysen visar att problematiken är mer komplex än man tidigare trott. Spökfiskeredskap återfinns på alla platser där projektet genomförde testdragningar (Luleå-Kalix-Haparanda, Öland, Hanöbukten och Trelleborg-Ystad) och utgörs av såväl yrkesfiske som husbehovsfiskeredskap. Det senare innebär att utbredningen sträcker sig bortom de relativt bestämda områden där yrkesfiske bedrivs och därmed kan spökfiskeredskap finnas på mycket stora ytor i våra vatten. Kartläggningen finansierades av Jordbruksverket och EU

Just nu pågår arbete med att utveckla ett treårigt internationellt projekt, MARELITT Baltic, som syftar till att skapa en helhetslösning i Östersjön gällande såväl arbetsätt till havs som hantering i land. Projektet, som samlar partners från Sverige (projektledare), Polen, Tyskland och Estland, kommer även att utreda hur man kan minska problemet i framtiden.

Projekt InnoVatten avslutat

Projektet InnoVatten, som samlade ett stort antal av Skånes havs- och vattenaktörer i nya samarbetsformer under slutet av 2013 och hela 2014, slutrappporterades tidigare i år. Projektet genomfördes av ett underifrånperspektiv och sammanlagt intervjuades 19 aktörer i en regional kartläggning om sin syn på miljötillståndet, innovationspotential, arbetsmetoder, önskade prioriteringar för framtiden osv. Kartläggningen resulterade i nio identifierade fokusområden med potential för utveckling. Av dessa prioriterades fem för vidare arbete inom projektet: Läkemedelsrester i vatten, Planeringen av havet, Ekosystemtjänster i hav och vatten, Miljöövervakning av hav och vatten samt Övergödning. Inom dessa områden arbetade projektet med nätverkande, kunskapsutbyte och fortbildning genom fyra konferenser, sju workshops, fyra träffar inom en forskningscirkel och ett stort antal mindre möten.

En slutsats av projektet är att det finns ett behov av och ett stort intresse för kunskapsutbyte, samarbete och samordning inom havs- och vattenområdet i Skåne. Projektet har tillgodosett dessa behov genom att fungera som en mötesplats och drivkraft för samverkan. Som ett resultat av projektet är grunden till ett skånskt nätverk lagd och en arbetsmodell för hur nätverket kan arbeta har utvecklats. Genom modellen skapas en systematik i arbetet med att underlätta och stödja idéutveckling, projekt och utveckling inom området hav och vatten i Skåne.

Inom projektet bedrevs ett särskilt delprojekt på området Läkemedelsrester i vatten, som vid projektslut samlade runt 700 personer i sitt

Marint centrum's seminarium i Almedalen 2014 inom InnoVatten.

nätverk. En lång rad kunskapshöjande aktiviteter genomfördes inom delprojektet. Dessutom togs en barnbok fram tillsammans med företaget Primozone, som sprids på apotek, bibliotek, vårdcentraler och genom utskick.

En analys av behov och förutsättningar för test- och demonstrationsanläggningar med koppling till hav och vatten har också genomförts. Analysen pekar på svårigheter att säkra långsiktig finansiering för "breda" testsajter för fler olika behov. En mer framkomlig väg är mer specialiserade och diversifierade anläggningar. Flera embryon till sådana finns redan i Skåne.

Under projektets gång har även en flora av projektidéer inom hav- och vatten identifierats, som kan utgöra grund för fortsatt arbete och nya projekt. Marint centrum arbetar vidare med ambitionen om ökad samverkan och planerar nu för nästa steg, dels för fortsatt kunskapsutbyte och informationsspridning mellan aktörer, men också med fokus på de identifierade fördjupningsområdena och utveckling av nya projekt.

Nyheter i korthet

Hemmahamnen är tillbaka

För fjärde året i rad kan du köpa helt nyfångad fisk direkt från båt i Simrishamn genom projektet Hemmahamnen. Fiskförsäljningen sker från kajen nedanför turistbyrån, med säsongspremiär lördagen den 27 juni kl. 12-14. Därefter blir det fredag 3 juli och lördag 4 juli, samma tid och plats. Fr.o.m. 6 juli till mitten av augusti blir det försäljning måndag till lördag, som alltid med reservation för väder och vind. Passa på att träffa en fiskare och njut av lokalt fångad färsk fisk! För mer information och uppdateringar om försäljningen se Marint centrum's hemsida eller Hemmahamnens sida på Facebook.

Nova Science flyttar in på Marint centrum

Till terminsstarten i höst flyttar den kommunala gymnasieskolan Nova Academys nya naturvetenskapliga program in på Marint centrum. Under våren har laboratorie- och föreläsningssalar renoverats, utrymmen som kommer att samutnyttjas av skolan och Marint centrum. Utöver att dela lokaler och utrustning, kommer elever, personal och organisationer på Marint centrum att samarbeta aktivt inom projekt, marin miljöövervakning, föreläsningar med mera.

Nätverk om ekosystemtjänster

I februari arrangerades en träff inom Nätverket för ekosystemtjänster på Marint centrum. Kommunförbundet Skåne leder nätverket, som samlar kommunala tjänstemän och forskare från hela Skåne. Vid mötet presenterades bland annat projektet ECOSIMP – Implementering av ekosystemtjänster i kommunal planering, som leds av Högskolan Kristianstad och genomförs i samarbete med flera skånska kustkommuner, Region Skåne och Kommunförbundet Skåne.